

**PERUSTUSLAKIVALIOKUNNAN
LAUSUNTO 4/2003 vp**

Hallituksen esitys laiksi kestävänsä metsätalouden rahoituksesta annetun lain muuttamisesta

Maa- ja metsätalousvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 28 päivänä toukokuuta 2003 lähettäessään hallituksen esityksen laiksi kestävänsä metsätalouden rahoituksesta annetun lain muuttamisesta (HE 12/2003 vp) valmistelevasti käsiteltäväksi maa- ja metsätalousvaliokuntaan samalla määrännyt, että perustuslakivaliokunnan on annettava asiasta lausunto maa- ja metsätalousvaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitussihteeri Marketta Lehtonen, maa- ja metsätalousministeriö
- lainsäädäntöneuvos Risto Eerola, oikeusministeriö
- professori Olli Mäenpää
- professori Tuomas Ojanen
- professori Veli-Pekka Viljanen.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan kestävänsä metsätalouden rahoituksesta annettuun lakiin lisättäväksi uusi säännös, jonka perusteella rahoitusta voidaan käyttää Etelä-Suomen, Oulun läänin länsiosan ja Lapin läänin lounaisosan metsien monimuotoisuuden turvaamisen toimintaohjelmassa tarkoitettuihin metsätalousmaan monimuotoisuuden edistämistä koskeviin kokeiluhankkeisiin.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan ensi tilassa ja olemaan voimassa 31 päivään joulukuuta 2007.

Esityksen säätämistäjärjestysperusteluissa ehdotusta arvioidaan perustuslain 6 §:ssä säädetyn yhdenvertaisuuden kannalta. Perusteluissa katsotaan, että lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisen lain säätämistäjärjestyksessä. Hallitus on kuitenkin pitänyt perustuslakivaliokunnan lausunnon hankkimista suotavana.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Kokeiluhankkeet

Kestävän metsätalouden rahoituksesta annetussa laissa tarkoitettua rahoitusta voidaan lakiin liittää ehdotetun uuden 19 a §:n mukaan käyttää metsätaloukseen monimuotoisuuden edistämistä koskeviin kokeiluhankkeisiin. Tämä on mahdollista Etelä-Suomen, Oulun läänin länsiosan ja Lapin läänin lounaisosan metsien monimuotoisuuden turvaamisen toimintaohjelmassa tarkoitetuissa hankkeissa. Kohteet valitaan luonnonsuojelubiologisilla perusteilla. Kokeiluhankkeiden toteuttamisalueista säädetään tarkemmin maa- ja metsätalousministeriön asetuksella. Laki on tarkoitettu olemaan voimassa vuoden 2007 loppuun. Kysymys on siten alueellisesti ja ajallisesti rajatusta kokeilusta.

Perustuslain 6 §:n yhdenvertaisuussäntely edellyttää lähtökohtaisesti samanlaista kohtelua muun muassa asuinpaikkaan katsomatta. Perustuslakivaliokunta on kuitenkin pitänyt jonkinasteiseen erilaisuuteen johtavaa kokeilulainsäädäntöä sinänsä hyväksyttävänä yhdenvertaisuuden kannalta. Valiokunta on tällöin korostanut, ettei yhdenvertaisuusperiaatteesta johdu tiukkoja rajoja lainsäätäjän harkinnalle pyrittäessä kulloisenkin yhteiskuntakehityksen vaatimaan säätelyyn ja että kokeilu saattaa ainakin joissakin rajoissa muodostaa sellaisen hyväksyttävän perusteen, jonka nojalla muodollisesta yhdenvertaisuudesta voidaan tinkiä alueellisessa suhteessa (ks. esim. PeVL 70/2002 vp, s. 2/II).

Metsätaloukseen monimuotoisuuden edistäminen muodostaa hyväksyttävän, viime kädessä perustuslain 20 §:n ympäristövastuussäntöseen liittyvän perusteen ajallisesti rajattujen kokeilujen toimeenpanemiseksi maan eri osissa. Ehdotetun säätelyn merkitystä perustuslain yhdenvertaisuussäntösten kannalta vähentää, että kokeiluhankkeisiin hakeutuminen on metsänomistajille vapaaehtoista. Lisäksi rahoituksen myöntäminen on ehdotetun sääntöksen mukaan kokeilualueillakin harkinnanvaraista. Kenelläkään ei siten ole oikeutta saada ehdotetussa lais-

sa tarkoitettua rahoitusta. Kokeilun merkitys on metsänomistajien muodollisen yhdenvertaisuuden kannalta valiokunnan mielestä vähäinen eikä muodostu perustuslain 6 §:n kannalta ongelmalliseksi.

Kokeilualue on säännöksessä määritelty varsin väljästi viittaamalla valtioneuvoston asiasta tekemään periaatepäätökseen.¹ Kokeiluhankkeiden toteuttamisalueista on tarkoituksella tarkemmin maa- ja metsätalousministeriön asetuksella. Lainsäädäntövallan verraten avoimeen delegointiin perustuva säätelytapa on valiokunnan mielestä kuitenkin sopuisuudessa perustuslain kanssa, kun otetaan huomioon kokeiluun osallistumisen vapaaehtoisuuteen samoin kuin rahoituksen harkinnanvaraisuuteen ja budjettisidonnaisuuteen (PeVL 47/2001 vp, s. 2—3) liittyvät näkökohdat (vrt. PeVL 70/2002 vp, s. 2/II, PeVL 39/2002 vp, s. 2/II).

Muita seikkoja

Maa- ja metsätalousministeriö voi pykälän 5 momentin nojalla antaa tarkempia säännöksiä kokeiluhankkeiden toimeenpanosta. Selvää valiokunnan mielestä on, että tarkemmat säännökset annetaan ministeriön asetuksella. Tästä on asianmukaista lisätä momenttiin maininta. Asetuksenantovaltuuden tavanomaista suurempi väljyys ei säätelyn budjettisidonnaisuuden vuoksi muodostu perustuslain kannalta ongelmalliseksi (PeVL 47/2001 vp, s. 2—3). Valiokunta kuitenkin huomauttaa siitä, että ministeriön asetuksella ei perustuslain 80 §:n takia voida antaa säännöksiä yksilön oikeuksien tai velvollisuuksien perusteista eikä muista perustuslain mukaan lain alaan kuuluvista asioista.

Lain säännöksiä sovelletaan voimaantulosääntönsä mukaan lain voimassaolon aikana tehtyihin sopimuksiin kussakin sopimuksessa

¹ Viittaussääntö on myös muotoilultaan epäonnistunut. On esimerkiksi tulkinnanvaraista, kuuluuko Satakunta laissa tarkoitettuihin kokeilualueisiin, vaikka kokeiluhankkeet ovat perustelujen mukaan tarkoitettuihin käynnistettäväksi.

määritellyn sopimusajan loppuun asti, vaikka lain voimassaolo muuten olisi päättynyt. Valiokunta kiinnittää huomiota siihen puutteeseen, ettei laki sisällä säännöksiä sen nojalla tehtävien määräaikaisten sopimusten enimmäispituudesta. Asia on aiheellista säännellä 19 a §:n 2 momentissa.

Esityksen perusteluista ilmenee, että ennalta maksettu suoritus voidaan määrätä palautettavaksi 2 momentissa mainitun tilanteen lisäksi myös 3 momentissa tarkoitetuissa sopimuksen

irtisanomistapauksissa. Tästä ei kuitenkaan ole 3 momentissa mainintaa. Suorituksen palauttamisvelvollisuuden perusteista on perustuslain 80 §:n 1 momentin takia tarpeen lisätä 3 momenttiin säännös.

Lausunto

Lausuntonaan perustuslakivaliokunta esittää,

että lakiehdotus voidaan käsitellä tavalisen lain säätämisyjärjestyksessä.

Helsingissä 10 päivänä kesäkuuta 2003

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Kimmo Sasi /kok	Annika Lapintie /vas
vpj.	Arja Alho /sd	Henrik Lax /r
jäs.	Leena Harkimo /kok	Reino Ojala /sd
	Hannu Hoskonen /kesk	Klaus Pentti /kesk
	Anne Huotari /vas	Markku Rossi /kesk
	Roger Jansson /r	Ilkka Taipale /sd
	Miäpetra Kumpula /sd	vjäs. Veijo Puhjo /vas.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Sami Manninen.